

بشنی سه
نومرو ۳۲

تاریخ عثمانی انجمنی

۱ حزیران
۱۳۳۱

مجموعه سی

احمد ثالث دوریته دائز
مادام موئنه کوننک مکتوبلری

میله‌دی *** به ، بک اوغل ، ۱۶ مارت ۱۷۱۸

عنبرزم میله‌دی ، نهایت بکا ارزوکزه کوره اینا ایده بله‌جکم بر
سپارشده بولوندیفکنردن طولایی مفتخرم ، فقط بوء ظن ایندیککنر قدر
قولای دکلدر . بوراده ک اجنیلرک قسم اعظمندن دها زیاده تحریانده
فعال اولاسه ایدم ، سزه بوبایده معدترلر درمیان ایدرم . نته کیم کندیکنر
ایچون بروم جاریه آملقلمی رجا ایندیککنر زمان بولیه اولشدی .
نقطه منون اولا جتسکنر . تورکجه ب محبتامه الله پکردم . بر کوچوك
قوطونک اینچه قویدم ، (سیمیرنیوط) کیستنک قاپودانه ویردم ،
پازدینم مکتبه برابر سزه ویرهچک . بومکتبده محبتامه نک سزه
حر فیا ترجمه‌سی پازدم ، چانطهدن چیقار اجعکنر ایلک شی ، اوفاق
بر (پرل) در ؛ بوكا تورکجه (اینجی) دیبورلر ، شومعنایه کلیور :

اینجی ، سنک کوزلارک کنجی .

ترنبل ، قرنبلیک قرارک یوق .

خنجه کلک تیارک یوق .

بن‌سی چوقدن سوهرم ،

سنک پشدن خبرک یوق .

بول ، دردیمه درمان بول ،

کاغد ، بایلیرم ساعت ساعت .

آرمود ، ویربزه براومود .

سابون ، دود کدن او لدم زبون .

کومور ، بن اولهم ، سزه عمر .

کل ، بن آغلام ، سن کل .

حصیر ، اولام سکا اسیر .

چو خه ، او سنکه بولونماز بها .

دارجین ، سن کل ، بن چکمیم سنک خر جاک .

چیرا ، عشقکله اولدم چیرا .

سیمه ، کوزیک بندن آیدرما .

ساج ، باشہسک تاج .

او زوم ، بزم ایکی کوزوم .

تل ، او لیورم ، تیز کل .

بید ، بزه بر بوقی خبر ؟

کوریور سکن یا ، بو محبتانه برشمر بارچه‌سی ، وظن ایدرم ، بزده
بو طرزده او لانڑک اک مکمیلدر . تو رکارده بویله بر میلیوندن زیاده
 المصرع وار . او نارده ، رنک ، چیچک ، او ت ، میوه ، طاش بارچه‌سی ،
توک او لمابن که او نک بر مناسی و کندیه شخصوص بر مصرعی بولونماسین .
ایشت بو صورته مرکب قول لانگادن ، شتم ، تکدیر ، محبت ، مخلصت ،
حتی حواله طولو مکتوبلار کوندره بیلیورلر .

اویله تصور ایدیورم که شمدی سز بی بر علامه تلقی ایدیور سکن .

فقط ، عنیزرم میله‌دی ، شمدی کندی ملکتارنده فسادر دوندیکی
حالمه ، او زاق فتحارله مشغول او لان حریص فاتحول کهیم . قورقارم
انکلیزجه‌ی او نوتاجم . انکلیزجه‌ی بر سنه او لکی قدر قولای بر صورتده
با زامیورم ، تیپر او درجه قولای خاطریه کلیور . کندی لسانی
او کر نک ایچون او بر کلری کاملاً بر اقایی التزام ایده جکم . شونی
یسلیل که ، انسانک درایتی قوت و اقتداری درجه‌سنه محدود . حافظه ،
آن بحق محدود شکلری حفظ ایده بیلیور . ناصلکه بر کشینک اون کیشی بی
بردن دوکمی و با خود بر حکمدارک او ن قرالنی مکمل بر صورتده
اقیاد ایتدیرمی غیر ممکنه ، او ن مختلف لسانی مکمل صورته
او کر نک ده فکر بشر خارجنده .

صوکنده هیچ بولسانی او کرنه نمی‌جکم . بولوندیمیر بر از (بابل
فره‌س) نده کی حالی آکدیریور . بک او خنده تو رکه ، روچه ،

يهودىجه ، ارمنىجه ، عربىجه ، فارسى ، روسجه ، اسلاموونجه ، اولاجه ، آلامانجه ، فلمنكجه ، فرانسزجه ، انگليزجه ، ايتالياجىه ، ماجارجه كوروشلور . اويمده بو مختلف ديلردن اونى ايشيتىمىكدىن سىقىلىلور . ضابطىرم عرب ؛ او شاقلىرم انگليز ، فرانز ، آلمان ؛ چوجىقىك سود نەسى ارمى ؛ او طە خەدمەتىدەكى قىزىل روس ؛ يارىم دوزىتىدە روم خەدمەتجم وار . يىك مدیرى ايتاليان ، يكىچرىپارم تۈرك ، متىدايا قولاقلرىيە كەن بۇ مختلف سىلر ، آدملىرم ارەسندە غېب بىر تائىز يايپور . بونلار يازوب او تو ياماڭقە بىاپرى بۇ مختلف لسانلىرى او كەنپىورلار . بورادە عنى ئىچىن مختلف يىش ويا آلتى لهىجه اىلە ادا ايدەمە جىك اركلەك ، قادىن وختى چوجىق پك آز . حاصل اوچ درت ياشىنده چوجىقلار كورولىلوركە ، ايتالياجىه ، فرانسزجه ، روسجه ، توركىجە و روسىجە قۇنوشىورلار . سود نەلرلەك هان كافمىسى موسقۇف اولدېنى اىچۇن روسىجەنى اوئىلردىن او كەنپىورلار . بىر سزە شەھىز ايتالىلىيە جىق كىلىر ؛ فقط سزى تأمين ايدىم كە بۇ حقىقت . حتى بىخە ، بومىلكىتىدە ئاك شايىان حېرت كودولىن شى دە بىو . فرانسزجه ويا ايتالياجىي سطھى بىر صورتىدە قۇنوشىقلارى زمان كەندىلارىنى يو كىشك بىر دەيابە مالك ئەن بىز ئەن بىز انگليز قادىشلىرىنىڭ بۇ حال عنزت نفسلىيە طوقۇناتىق .

انگليزجه بى دېكىر لسانلارك كانەسە ترجىح اىتىبىكم اىچۇن ، كوندىن كونە اونوندىيغىمە پك متائىر اولىلورم . سزە كەل تائىزە اعتاف ايدىم ، عقلىمە اوقدار آز كە واركە ، مكتوبىمى بىرىمك اىچۇن بىلە مناسىب بىر جىلە بولىقىدە كوجىلە كچىكىلورم . سوزى بىر دېنبرە كىسىكە جىبور اولدېنىمى بىيان ايدىر ، و .

* *

تونس دوب *** يە .

عنزىزم مىلەدى ، نهایىت بىر خىر آلا بىلەم . بىكا مكتوب يازمىش اولدېنگىزه امین ايدىم ؛ فقط مكتوبلىرىكىزى آلاماتى بىد مختلفتە دوچار اوئىلەم . صوڭ مكتوبىمدىن بىرى الآن استانبولەم . سزە بىو شهرك

براز مفصل بر تصویر بخی یازمق وظیفه‌مدر . شمشیدی به قدر سیاحدلرک استانبول حقنده سویله‌دکلری شی، با یا کاش و باطر فکیرانه‌در، بر جو قلرینک استانبولی کورمدن بلک او غلنده وقت پچرد دکلرینه شبهه یوقدر ؛ بونکله برابر او نلرینه استانبولی تصویر ایتمک جرأته بولنورلر . خریستیانلره مسکون بولونان بلک او غلی، طوبخانه، و غلطه محلاتی هیئت عمومیه سیله کوزل بر شهر وجوده کتیریبور . بونلری استانبولدن بردکن آیدیبور ، دکزک کنیشلکی (تایمس) لک اک کنیش یرینک یاریسی قدر. فقط ، بر جهندن خریستیانلر علی‌العموم لوندلرک حقارنه معروض اولنی ایسته‌منلر، بو آدملر بزم قایق‌جیلردن دها قابادر . دیگر جهندن ده قادینلر یوزلری اور تهدن سو قاغه چیقامازلر؛ و بواور تودن ده صوک درجه نفرت ایدلرلر . بلک او غلنده قویدقلری اور توکنده‌لرینی او درجه کوزل‌لشدیریبور که ، بونک استانبول جهنده‌ده قونولماسنہ مساعده ایمیورلر. ایشته هر کلک استانبولی کور منه مانع اولان شی. حق، ظن ایدرم، فرانسه سفیره‌سی ده استانبولی کورمدن ملکتته دونه جک . بنم صیق صیق استانبولده بولوندیغی او کره تجهه ، بالطبع حیرت ایده جکسکن . تورک قادینلرینک اور تو سندن براز خوشلاییورم. حق خوشمه کتیمده اک حاکم احذاص‌امدن اولان مراهقی یرینه کتیمک ایچون بوکا قاتلانه جنم . فی الواقع استانبوله کتیمک ایچون دکزدن پچمک، (شله آ) یه کتیمک ایچون (تایمس) ی پچمک بکزه میور . بوغاز ایخندن اینزکن ، یکرمی میل قدر مسافه‌ده نظارت او در جده لطیف و متوع که، امثالی دنیاده بولوغماز. کاملاً میوه اغاجلریله طولو اولان آناطولی ساحلی ، نظره ظابت لطیف بر منظرة روستائیانه وجوده کتیمک قریلر عرض ایدیبور ؛ روم ایلی ساحلندده ، یدی تپه اوزرنده استانبول کورولیبور استانبول بلک بویوک شهر، تایمس اولوندیغی موقعک بر سویه‌ده اولماماسی شهری اولدینشن دها بویوک کوستیبور . بوراده بربینه ظریف بر صورتده قاریشمیش باخیلر ، جاملر ، سرولر ،

سرايلر ، جامعلار ، خلاصه بربوقده مختلف قابلر ، بورسلنار ، شمعدانلر ، و سائز ادوات ناصلكه نظامله قونولورسه ، بوراداهه اوئلر طبىعىن انتظامله بىرى اوزرىنده كورولىبور . بومقايسه ، واقما غېرىپ ايسىدە ، اولدۇقە طوغىرودر . نىقدىر كورەيلىك قابىسىه ، سراى اوقدىر كوردم . سراى دكزە طوغىر و اوزانمىش بىرىدىل اوزرىنده . شىڭلى غيرمتظم ، فقط غايىت واسع . باخچىلرى بويوك ، و هيسبىنده خارق العاده يو كىشك سرولى دېكىلى . ايشتە كورەيلىك كىرم . بنالار بياض طاشدىن ؛ اوزرىنده اوافق قولەلرك واهراملىك يو كىشك كورولىبور ؛ و بۇ ، اولدۇقە لطيف بىرتائىير حاصل ايدىسيور . بوتون خريستيانلىق عالمىندە بونك يارىسى بويوكلىكىنده بىرسرايە مالىك قرال يوقدر صانىرم . سرايدىك آغاچلاره منىن ، كار كىر غالەريلاره محاط آلتى بويوك و مدور آلوسى وار . بۇ اوولولرك بىر نجىسى بىكچىلر ، اىكنجىسى كولەلر ، اوچنجىسى آشجىلر ، دردنجىسى سايىلار ، بشنجىسى ديوان ، آلتىجىسى حضورە قبوللىرى اىچون . سرايدىك قادىنلىر طرفىن اشغال اولۇنان قىسىنده دەھان بوقدر آلو دها وار . حرم آغالىينىك ، ضابطلارك ، آشجىلرلە بوراداهه داۋەلرى آيرى .

سرايدىن صوڭرا اڭ مشهور بنا ، آياصوفىه . فقط بىر خريستيان بورايى كورىكە كوج موفق اولىور . استانبول قائمقامتىن اوچ دفعە مساعده اىستەندىم ، نهایت بللى باشلى افدىلىرى ، علمىي طوبىلامش ، مطلوبى لطف ايتىك قابل اوlobe اويمادىنى مفتىدىن سؤال اىتمىش . بۇ ايش اوئنلە او درجه مەھم كلىش كە ، تمام اوچ كون مذاكىرە ايدىلش ، نهایت مىكرد اصرارلىرى مواقفت كوشترلىش . دېكىر جامعلاره خريستيانلار بلا مشكلات بىراقىلىنى حالىدە توركلىرى بوجامع حقىنە قوشقولاندىرىان سېبى بىردرلو آكلايمادم . بوراسى وقىلە بىركىلىسا اولىدىنى اىچون ، غالبا ، الآن موزاييق حالىنده كورولىن وزمان ايلە خرابە يوز طونان عنزىزلىرە

دعا ایدیلو بده جامعک قدسیته خلل کنیر لمه سین دیبه چکینیورلر . عمومیته نظن ایدلادیک کی، تورکلر استانبوله بولدقلاری تصویرلاری کاملاً تخریب ایستکلاری قطعیاً یالان . آیاصوفیه نک ۱۱۳ قدم قطرنده اولدینی سویله نه قبصی خارق العاده جسامنده مرمر دیرکلره مستند کنرل او زرینه انشا ایدلش . طاشلری دوشمه‌لری ده مرمردن . مختلف رنگده مرمر دیرکلره مستند ایکی ده لیز کورولیور . قبه موزاییقه سوسلی ؛ فقط قسمها خرابه بوز طویش . بکا بونلاردن برآووج کتیروب کوستدیلر ، جام کی ویا آواتسورین یا بیلان ترکیب کی کوروندی . ایبراطور قسطنطینیک منارینی ده کوستدیلر ، تورکلر بوکا پلک زیاده حرمت ایدیبورلر .

سزه آیاصوفیه کی غایت مشهور بربنای نامام بر صورتده تصویر ایدیبورم ؛ فقط صنعت معماری به پک از وقوف اولدینی بیلدیکم جهته هیچ تقریباً کیریشمیورم . استانبوله اویله جامعلر کوردم که، آیاصوفیه دن زیاده خوشیه کیتدی ؛ احتالکه بونم خطا مادر، مثلاً صلیمانیه جامی منتظم بر صربع . کوشملارنده ، درت کوزل قبه وار . اورته سنه غایت کوزل منتظم مرمر دیرکلر او زرنده ظریف بر قبه ؛ ایکی او جنده ، اورته ده کی فپوکی طوندیرلش ، ایکی قبه دها کورولیور . جامعک اطرافی طولاشان ده لیز لارده مرمر ، دوشمه‌می ده . بویوک قبه نک آلتده بر چشم وار ؛ ستونلاری او قدر لطیف که ، بونک طیبی مرمردن اولدینه ایستانامیه جنم کلیور . بر طرفده بیاض مرمردن بر چشم ، او بر طرفده بالدیزل قفسله محاط ، پادشاهه مخصوص بر عفل کورونیور ، بورایه ظریف بر مردیبوندن چیقلیور . جامعک بوکسک یرنده ، جناب حقک اسمی بازیل بر نوع محراب وار ، او کنده عادی بر آدم یوکسکلکننده ، بزم مو مریزک اوچی قالینلقتده مو مارله ایکی شمعدان موجود . یوه قیمتدار خالیل مریلش ، بوتون جامع بر چوق قدبیللر دو ناملش . او کنده کی آلو غایت بویوک . ایشته بو تصویر سزه استانبول جامعلری حقنده بر فکر ویره بیلیر . بو جامعلر

ھې عىنى مودله ، يالكز بويوكلكلرى وزىنلىرى اعتبارىلە بىرىندن آيرىلىورلار . والدە سلطانڭ جامى ھېسىدىن بويوك . كاملاً منىزدىن وخارق العادە ئەرىپ . بوجامىي محمد راپىك والدەسى جىنمۇزك شرفە يابىرىمىش . سوز آرەمنىزدە ، لوندرەنگ سەن بول كلىساىي بوكامقىس اولاماز . بوميدانڭ بولۇندىنى بىر ، بىزانتس ايمپراطورلارى زمانىدە (ھېودروم) ايمش ، ميدانڭ اورتاسىندا آغىزلىنى آچش وېرىرىنە صارىلش اوچ يىلاندىن سىركب بىستۇن كورولىور . بوخارق العادە ستونك نەياچۇن ركز ايدىليكى طوغۇرۇ او لارق بىلتىمۇر . بوبابىدە روملە سۋال ايدىليكى زمان بىرسۇرۇ ماصالىلار آكلاستىرلار، ھېچ بىرى دە اودرجه قاتۇت بىخش اوليمان حكايەلر سوپىلىورلار . واقعا بونك دە او زىنە ھېچ بازى يوق . ميدانڭ يو كىشكىرىونىدە ، پورفېردىن بىرىدىكىلى طاش وار ، غالبا مىصردىن كىتىلىش . او زىنە الآن كورولۇن كتابلار معمادن باشقە بىرىشى دىكلى . بوطاش ، صىبع شىكلەدە يۇتىمە طاشدىن بىر آياق او زىنە مۇضۇع درت طۇنج ستۇن او زىنە طورىيىر . بىر آياغلىك اىكى طرقىدە ، قابارىتە او لارق ، بىر محاربە و بىر مجلس رسىمى وار . دىكىر اىكى جەتىدە دە رۇمچە ولا تىنچە يازىلە كورولىور . لا تىنچەسى دفترىمە يازىم . ايشتە :

Diflicilis quandam Dominis, parere ferenis.
Yussus et extinctis palmanre partare tyrannis.
Omnia Théodosia cedunt, sobolique perenni.

مېلورد سزە بومصر عالى تىرىجە يادر . صاقىن كىنىسىنە اعلان عشق
ايچۇن بىر شەعر يوللادم ئەن ايمە . قابارىتە نىڭ بوتۇن شىكلەرى تىمام . سىاحلرلەك،
بونلىرى تفاسىز دىھەلىرى صاجە . تأمين ايدىرم كە بونلارى ياهىچ كورمە مىشرلەر،
واباتوركلىرى بايتىقىن لازمەكلىدىكى زمان كىنى كۆزلىنى سىلە تكذىبە جرأت
ايدىن روملەك سوزلىنى نقل ايمىشلەر . روملەك فىرىنجە ، استانبولە
آيا صوفىە دە باشقە كورولە جات بىرىشى يوق . حال بوك نىچە جامىلىك بىرچۈنى

طرز ائمّا و بیویوکلک جهنهله اوکا فائیق ، سلطان احمد جامعنه ک پاپیلری هب طونجدن . علی العلوم هرجامعده اوافق تربه‌لر وارکه بونلر بانیسنک و بیوتون عائله‌نک مرقدی ؛ بوراده دائمًا موم یاقیلیور .

چارشیلرک بسالری غایت ظریف . بوراده هب دیرکلی دهلهز لوار . ایچیلر نده تمیز لکه فوق العاده رعایت ایدیلیبور . هر تجارتک کندیسته مخصوص بردهلهزی وار . امتعه ، لوندره چارشیلرکی کی تشهیر ایدیلیبور . بزارستان یعنی قویوچیلر چارشیلی املاسلر ، هر درلو طاشلره اودرجه طولوکه ، کوزقاماشیور . بورآدہ غایت پارلاق ایشلمه‌لرده کورولیور . برچوقلری ایشدن زیاده کورمک ایچون بورایه طولیورلر . چارشیلرک قسم اعظمی غایت ظریف مربعدن عبارت . هیپی احتمالکه دنیانک هر مملکتتده کندن زیاده ذخیره ایله طولو .

جاریه‌لر حقنده بالطبع بندن خصوصی بر فکر بکرسکز . فقط ، خریستیانلرک باید قلری کبی ، سزه بونلرک طالنی مدھش تصویر ایتمیه جکم . تورلکد کم ؛ بدجنت جاریه‌لرک کوستیلن انسانیتی تقدیردن ده کندیمی آلامام . فقط جاریه‌لردو کولیبور ، اسارتاری نجھه هر مملکتتده کندن فضل‌هزحمتی ده دکل . واقعاً کندیلرینه تأمینات پاره‌سی ورلیبور ، فقط بونلرک البسنے ایدیلن مصرف بزم خدمتچیلریم زه ور دیکمزی سکیبور . احتمالکه بکا ، بوراده ارکلکلرک قادریلری فاسد بر فکر له صاتین آلدقلری خن سویلیرک اعتراض ایدرسکز . فقط خریستیانلرک بویوک شهر لرنده ، بوندن دها آزاد عمومیمی ، دها آز آجالچه بر صورتده می صاتین آلبورلر ؟ استانبولک تصویرینه شون ده علاوه ایده‌یم ، بوراده او مشهور تاریخی ستون کورولیبور [۱] . بن کلز دن ایک سنه اول ییقلمش . کور دیکم یکانه آثار عتبه ، خارق العاده جسم سو کر لرندن عبارت ؛ ظن ایدرم ، بونلر بیزانس ایپراطور لرندن قالمه او له جق . تورکلر بویوک ائرلرک شرفی کندیلرینه عطف ایمک

ایسته دکری ایجون ، اور الاره کندی مدھلری خی حاوی بر قاج ایری طاش قویشلر ، فقط بو تورناز لفی کشف ایمک کوج برشی دکل . دیگر مبانی عمومیه ده خانلر و تکیه دن عبارت . خانلر او لد بچه بو بیوک بیالر ، عددلری ده چوق . تکیه لر ک عددی آز ، ظراحتلری دمیوق . بونلر دن بیته درویشلر ک عبادتلر خی کورمک کیتمد ، بکا پاک غریب کلدی . اتوا بله ری قبا و بیاض بر قاشدن ، با جاقلری قوللری آچیق ، هب بو قاشه ساریلیورلر . بونلر اولمکده سربست . تابع اولدقلری یکانه فاعده ، هر چهار شنبه و جمعه کونلری بعض کولنج آینلر یامق . بونک ده تفرعاتی شوندن عبارت : بو بیوک بر صفه به طوپلانیورلر ، کوزلری او کده ، قوللری قاووشش ، هپسی ده آیاقده طودیسیورلر . اور قالرنده بر کرسی وار ، او زنده بر امام و یا واعظ ، قرآن دن بعض پارچه لر او قیور . او ندن سوکرا ایچلرندن سکن اونی نایله حزین هوالر چالیورلر . هوالر حقیقته حزین ، فقط اولد بچه آهنگدار . سوکرا امام او قو دینی خلاصه ایدیسیور . او ندن سوکرا بو تون درویشلر دونیورلر ، یشیل اثواب کین شیخلری آیاغه قالقو بدہ او لد بچه و قورانه بر دوره باشلاینجه یه قدر چالیورلر . او زمان هپسی ده کمال استظام ایله او نک اطرافه دیزبلیورلو . بعضلری نای چالیورلر ، بعضلری علی العموم او لد بچه کنیش اتوا بله ری بر کرله با غلامیورلر ، شایان حیرت بر سرعتله و دانمازوون بر صو . رنده ، یعنی زمانه کوره آز چوق بر سرعتله دونیورلر . ایچلرندن هیچ بینک باشی دونمه هن ، بو بله جه بر ساعت دن فضله دونیورلر . مع ما فیه بو نلر دهابک کوچک ایکن آیشدقلری ایجون باشلرینک دونمه منه حیرت ایدیله من . ایچلرندن بر چوغی آنالرندن طوغار طوغماز بو حیاته وقف وجود ایدیسیورلر . بدی سکن یاشنده مینی مینی درویشلر کوردم ، بونلر ده او بله ری کبی دونیورلر ، واونلر دن فضله زحمت چکمیورلر . بومراسم ختام بولونجه بیوکس سله : [لا اله الا الله محمد رسول الله] دیمه با غیریورلر . سوکرا صره ایله ، فوق العاده بر ادب له شیخلرینک آلینی او بیورلر ، و کری چکلیورلر .

کوزلری دانما اوکده اولدینی ایچون الاعیق تفکراته مستغرق کورونیورلر.
آینلری بکا نه قدر کولنج کورونوئرسه کورونسون ، بونلرک ریاضتلری ف
و اطاعت‌لری خی بکندم . بومکتب بک اوژون دوشدی ؛ او قومایه
جانکز صیقلیرس ، آتشه آثارسکن .
* * *

قوتنس دو *** یه

استانبولدن آیرملق اوزردم . بونک کمال نائزله اولدینی سویلارسم ،
حیاتی صافلا دینه حکم ایده جکسکن . فقط سزی تامین ایدرم ،
بوراده تنفس اولونان هواه آلشیدیم ، سویله‌ن لسانی اوکرندیکم
ایچون بورادن پک خوشلانيورم . سیاحتاردن فوق العاده حظ ایتدیکم
حالده ، غلب‌لک بر عاله‌ایله ، مهده بر چو جقهه یا پیلا حق بوجلیقده معروض
او لاجئی حس ایتدیکم قصاردن تورقیورم . مع ما فیه حیاتمده
دوچار اولدیم مشکل حاللرک کافستنده نه درلو حرکت ایتدیسم بنه اویله
یا پاجم ؛ یعنی مرافقی بینه کتیرمک ایچون ممکن اولدینی قدر استفاده‌یه
چالیشه جنم . ایشته بوفکره هرکون استانبول سوقاًلری چارشافله
طولا شیورم ؛ موجب مرافق هن نه وارسه کورمک ایستیورم . شبه‌سز ،
بواعت‌افدن صوکرا ، کوردکرم حتفه تفصیلات ایدی ایدرسکن .
استانبولک اسک بیزانس اولدینیه ، شمدی سیتلره منسوب ظن ایدیلن
بر قومک اداره‌سنده بولوندیغنه ، دروننده آلتی بیک جامع موجود اولدینیه ،
ایاصوفیه کلیسا سنک ایپراطور زوستینیانوس طرفدن بنا اولوندیغنه دائر
پک چوق دفعه‌لر سویله‌ن شیلری بن‌ده تکرار ایتمه جکم . بونلردن بحث
ایتمکلکم ، شبه‌سز ، معلومات‌لردن دکلدر . سزه پادشاهلک اسامینی
یازا بیلمک ایچون (قنول) لک ویا (پولریشو) نک کتابی ده او قویا بیلیرم .
فقط بونملکته دائر یازی یازان هر مؤلفک کتابنده بولابیله جکسکن شیئی
سزه سویله‌مک بیهوده در ظن ایدرم . بزم مقصدم ، قادرلرخ خاص بر فکر
تضاد ایله ، بونلرک سویله‌دکلری شیلردن بر چوغنلث یا کلشلئی سزه

آکلا تقدیر . مثلا معروف موسیو هیل ، آیا صوفیده تراهین ستون کور دیکنی ، بودیر کدن آقان ترک باش آغزیارینه مؤثر بردوا اولدینی کمال جرأتله تأمین ایدیور . سزی تأمین ایدرم بولیله بر حادته حقشه اوافق بر عنده بیله موجود دکلدر . اویله ظن ایدرم ، بو ، موسیوهیلک مصربه کی برا آلتی قبرستانلرینی کور دیکن زماندن قالمه خیالردن برى او لىه کرک . چونکه قطعیباً اینم ، بوراده بولیله بر خارقه دن بحث اولوندیقنى بیله ایشته مشدر . موسیو هیل ایله رفقاتك ، سیاحتانه محى دلرینك ، دنیانك بوتون قادینلرندن اك حر ياشابان تورک قادینلرینك اسارتنه آجید قلربنی کورمك بکاتخف کلپور . بوراده عمرلر بنی هبیج بر قید ایله مقید اولمادن ، متادی اکنجه لرله کپرین انسانلر وارسه ، اوئنلرده قادینلر دره بوتون ایشلری قومشویه کیتمك ، حامه کیرمك ، بول بول مصرف ایتمك ، دائماً يك بک موده لر ایجاد ایله مکدر . زوجه سدن اك اوافق بر اقتصاد طلب ایدن بروزجه بخون نظرلە باقیلیور . بوصو صدە يکانه حاكم ، قادینلک هوستاني . خلاصه پارهی قازانق زوجك ، اسراف ایتمك ده قادینلک وظیفسی . اك عادی طبقیه منسوب قادینلر بیله بو کوزل حقوقه مظہر بولنیورلار . صرتبه ایشلە چوره ساتان اوافق بر تاجرک زوجھى بیله صیرمه سز ائواب کیمیور . اونك ده قافم کورکلری ، باشنى سوسلەمك ایچون بىر الماس طاقى وار . تورک قادینلرینك واقعاً حاملردن باشقە برلشدەکلری بىر يوق ، و بورایه ارکلکلر کېرە میورلار ؛ فقط بوراده ده قادینلار پك کوزل اکله نیورلار .

اوچ كون اول ، شهرك اك کوزل حاملرندن بىينه مراتق ايدوب كيتم . او كون حامه يكى بر كلين كله جىكىش . بونا بىتلە ياييان مراسى كمال ذوق ایله سير ايندم . بوساسم بکاتە تۈرقيطىشك (تېبىطالام دەلەن) تى خاطر لاتىدى . بکا اویله كلدى كە ، بوساسم او زمانلر ناصل ایدىسە شىدى ده طبق اونك عىنى . يكى سەھرىت پىد ايدن اىكى عائلەنك دوستلىرى ، اقرىباسى

حتی طاییدقلری، هپ حاممه کلیورلر، برچوقلری ده سیرا مجون بولونیورلره خلاصه اوکون حامده ایکی سوزه یقین قادین واردی . قادینلردن أولی بولونانلری ایله طوللری حام داڑه لرینک کنارلندنکی مرس سدلره او طوردیلر . قیزلار چارچابق صویوندیلر ، یکانه اور تولری اینجیلر و قورده ململر منین اوزون صاحلری اولدینی حالده چیرچیلاق میدانه چیقدیلر . اینچلرندن ایکیسی یکی کلینی فارشیلامق ایچون قاپی به طوغرو کیتدی . کلین ، آناسی واقربا سندن برى واسطه سیله کتیریلیوردی . غایت کوزلدى ، یاشی اون یدیسندن فضله دکلدی . اتوابلری هب جوهر لره منین ، قیمدار بر قاشدن ایدی . کلینی چارچابق صوییدیلر ، آناند طوغمه بر حاله کتیردیلر . اوزمان بوتون کنج قیزلردن مرکب برآلای پیدا اولدی . قیزلرک ایکیسی اوکده کیدیسور ، آل قابلردن اطرافه قوقولر سریبوردی . دیکر او توز قدر قیزده ایکیشتر ایکیشتر آرقه دن کلیورلردى . آلاپک اوکنده کیدنلر برشق سویلیورلر ، دیکرلری بونی نقرات کبی تکرار لایورلردى . الک کریده کلن ایکی قیز کلینک باشده ایدی . کلین ، کوزلرینی اوکدا کش ، بروض متواضعانه ایله یورو یوردی . بو ، پک خوشه کیتدی . قیزلر بوصورنه حامت اوچ بویوک صالحی طولا شدیلر . بونظره نک کوزلرکنی سزه تصویر اینک پک کوج . همان بوتون قیزلار صوك درجه متناسب وجودلی . شناری کوز قاما شدیراجق درجه ده بیاض . حامه صیق کیتمکدن لطافت پیدا ایتش . بوآلای بیتجه ، کلین معتبر خانلرک هبسته تقديم ایدلاری ، هر خانم التفاتکارانه برا ایک سوزله مجورهات ، قاش ، مندیل و بابوکا مائل هدیه لر تقديم ایتدی . کندیسنه کیم هدیه ویرسه کلین اونک الین اوپیور و قبول ایدیسوردی . بو مراسی کوزدیکمه پک منون اولدم . آرتق بوسوزلرم اوزرینه ، تورک قادینلرینک هر حالده فکرلی ، نازک و بزم قدر حر اولدقلرینه اینانه سیلیر . سکر . و اتعابر جهتدن اعتیادات ، شاید قلب لرنده وارسه ، کوتو تمایللرینی

اجرا ایتمک کندیلرینه فرصت ویریورسدە ، دیکر جهتىن زوجلەدە بولىه بىشى كىشىف ايدىنجە قادىنلاردن مدهش برانتقام آلمق حقى بىخش ايدىبور . اىكى آى اولىبور ، او طوردىنم اولك يانى باشندە ، شفقلە برابر ، كنج برقادىن جسى بولۇندى . جسد قانىر اىچىنە ، يالكىز قوجه براور توبىه صارىلى ايدى . بىرى بوكىندىن ، او بىرى مەمنىن ، اىكى يىندىن قاماڭمىشدى . جىدلەحرارلى هنۇز سوغومامىشدى . مستنى بىر كۆز لىكك بېھىسىنى الآن مخافظە ايدىبوردى . بىك اوغلۇندا بوكا باقادرق برا راك قىلمادى . فقط قادىسلىر اصلا اركىكلەر كورۇندىكلىرى اىچۈن قادىنى كىمسە طانىامادى . جىشك كىچە استانبولىن كىتىلش اولىپى دوشۇنولدى . قاتىل اوقدر آرانمادى . كىچەلىن جسى سىزجە كومدىلر . بورادە ، بىزدە كى كىي ، جنایتارىدىلىي ضابطەسى واسطەسىلە هېيج بىزمان آرانمۇر . تەقىيەتى مقتولك ياقىن اقراپاسى اىفايدىبور . پارمايلە او بىوشق اىستەرسە - كە اكذىيا واقع اولىبور - قاتىل هېيج راحتسازىلدىبور . او بىلە عقلە كىبىر كە ، بوكو توعادت حكومتىنە صىق سىق جنایتارەسىيەت وىردى ، حال بوكى بورادە جنایت بىك نادر . بودە كۆستىريور كە ، توركى ملىق طبىعا ئالم دىكلى . بناء عليه ، كىندىسىنە ويردىكىز وحشى عنوانىنە بىك چوق نقاٹ ئظردىن مىتىخى دىكلىدە . تورك قوجە يە وارمىش كىبار بىر خىرىتىان قادىسلىه دوست اولىم . غايىت فىكرلى ، منىتىلى بىرقادىن . سركىذىتى بىك غىرىب ؟ او درجىدە كە ، سزە نقل . اىتكىدىن كىندىمى آلاماد . المدىن كىدىكى قدر مەختە آ كلا تاجىم .

بىرقادىن اسپانيول . ناپولى قرالنى اسپاني يوللىرىك ادارەسىنە اىكىن ، عائىلەسىلە بىرا بورادە او طورىيوردىش . مەلکەكتىرىنە دونمك اىچۈن قاردىشىلە بىرا بىك كى ايلە دىكزىن كېرىكىن بىر تورك آميرالنىڭ ھۇمنە او غراماشلار ، طوتۇلشلار ، اسir ايدىلشلار ... حىيات عفقاتىنى رىخىدە اىتىدىن ، بىلەم ، سركىذىتىك آشاغىسىنى ناصل آ كلا تايم ؟ بىرقادىن دە كۆزلى لوقرە چىانىڭ سەلرجە اول كوردىكى فلاكتە او غراماش . فقط قادىن ، او بىت بىرست

قیزک پایدینی کبی، غیر اختیاری بر جنایته نفسی جزا اندر میه جق در جده مت指控 بر خریستان ایمش. آمیال، دلبر اسپرینک کوزلکنه، لطافته او درجه حیران اولش که، کندیسته ایلک هدیه اولق او زره فاردشی، و بوتون خدمتکارلرینی صالحیورم. فاردشی ایک آی صوکرا اسپانیا به کنجه، هشیره منک فدیه نجاتی اولق او زره درت بیک انکیز لیرامی کوندرمش. عالیجناب تورک پارهی آلمش، قیز فاردشک الینه تسلیم ایدرک کندیسته سربست برآش. فقط بوکنج مادمواژل مملکتسته افریساندن کوره‌جکی معامله‌ی دوشونش، باشه کلن فلاکتدن صوکرا حیاتنک متابق کونلرخی مناست کوشلرلنده کچیره چکنی آکلامش... سوکلیسی، مسلمان ایسه‌ده، یاتیشیتلی، حساس، سودالی. تورک احتشامنی کاماً قادینک آیاقلری آلتنه سرپیور. خلاصه قیز جنر حریتنک کندیسته ناموسندن دها آز قیمتدار کوروندیکنی، اخلال اولونان عفتنتک آنحق کندیسته تزوجله اعاده‌سی /مکن اولدینتی آکلامش. فدیه نجاتی جهاز او لارق قبول ایتنی وزوجندن ماعدا هیچ بار کلک کندی حستندن ذوقیاب اولاماش بروضیتده بولونمی سعادته مظہر ایلسنی رجا ایمش. آمیال فوق العاده بر محظوظیتله تکلیفی قبول ایتش، فدیه نجاتی عائله‌سنه بوللامش، قیزلرینه نائلیتندن طولایی پک مسعود اولدینته دائركندیلرینه خبر کوندرمش. قیزله أولنش، واوندن باشقده هیچ برقادین آلماش. قیزه کلنجه، اتخاذ ایتدیک بوقراردن ذرہ قدر نادم اولمادینی سوپیلیور. بر قاج سه صوکرا قادینی استانبولک الدزنکن بر طولی او لارق برآش. فقط برقادینک عفتیله یا پ بالکر یاشامی قابل اولمادینی ایجون، تکرار بر قبودان پاشا ایله، یعنی باشقه بر امیال ایله أولنش. اوده ایلک قوجه‌سته خلف اولش. محه‌مک ایلک زوجه مفتون اولدینته و بوراده قلاماسنے یکاه سبب بو اولدینته ایشانبرسکز ظن ایدرم. بن بو خصوصده کندی سوزلرینی نقل ایدیورم: تأميناً دیدی که عفتندن باشقه برشی رهبر اتخاذ ایتماش. مع مائبه،

بوراده هر هانگی طبقيه منسوب اولوره اویسون ، بوتون تورکله خاص او لان علو جنابه مجلوب او ليديقندن طولي يبن کندىنى معفو كورودم . طوغز وې سوپيلكىدە برعلويت روح واردە ، برتوركك كال جرأته يالان سوپيلدىكى نادر كورولور . بوبابده ، اخلاق قىزلىنى قدر جهالت ايچىنده ياشابان آحاد ناسدن بحث ايتميورم . توركله اره سندىدە يالانجى شاهدلر خرى سينانلىككى قىرددۇ ؛ چونكە بونارده قباختارى ثابت او لىتجە لايق او لىدقلىرى جزا يى كورميورلار .

توركىرك قانۇنلارى حقتىدە سزە بر فىكر ويرەيم . سزە صرف توركله مخصوص بىرادتن بحث ايتمىدم ظن ايدرم : او لادلىق آلمق . بوعادت توركىر بىتىنده او لىدىنى كېيى ، روملر و ارمىنلر بىتىنده منشىر . بومىلىكتىدە اموالنى باشتاھك خزىتىسىنە قاپىدىر مامق اىچون اقرىباسىدىن و يا دوستىن بىرىنە براققى مەكن او لامادىيەنلىن على المعموم او لاد صاحبى او لامىيە جقلرىنى آكلانلار ، عوامدىن برا او لادلىق آلىپورلار . بونى ابۇنى اىلە برابر قاضىنىڭ حضورىنى كوتوردىپورلار ، كندىلىرىنى وارث تىعىن اىتىدكلىرى سوپىپورلار . او زمان چوجىشك ابۇنى او لادلىرى او زىزندەكى حقارنندن وا زىپپىپورلار ، و بوضىطىك دە شاهدى او لىپورلار . چوجىنى او لادلىق اىدىينىن ، آرتق بىر دە اونى ميراندىن اسقاط اىدەپپىپور . مع ما فيه بوبابده بىر چوق دېلىتچىلار كې بويوك بىر شفقت پدرانە اظهار اىتىدكلىرى كوردم . او لادلىق آلان بىمال او لاد اىدىيندەكارى چوجىلاره فوق العاده محبت كۆستەتكلىرى حالدە ، بوناراك زنگىن روملە بىلە چوجىلىرى ويرمەكدىن اجتىاب اىدىپپورلار . بى او لادلىقلاره آخرت او لادى دېپپورلار . بوعادت بىزە كىندىن زىادە خوشمىھ كىتىدى . بىز ، نامزى اىقا اىچون ، اكزىيا مالزى ، آنچىق حسب المتفق بىزه يازما يە مجبور او لىدىنى برقاج مكتوبلە كندىسىنى طانىدېيغىز اوزاق اقرىامنە براقيپورز . بىخە ، توركىرك دېتكلىرى كېيى ، دېزىزك دېتىنە ذو قزە كورده بويوتە جكمىز بىر چوجىنى مسعود اىتك دە

معقول. مادامکه سزه ارمنیاردن بحث اینتم ، ظن ایدرم ، کلیاً طاتنامش اولان بوملت حقنده سزه بر قاج شی سویلیه‌م . مملکتیاریتک تعریفات جغرافیه‌سیله جانکزی صیقیمه جنم . بوباباده خریطه‌لردنده استفاده ایده‌بیلیرسکن . اسکی شوکنلری خنده تصویر ایدرک سزی یورمه‌جنم ؛ بونی ده روماناریخنده بولا بیلیرسکن . شمدى اونلر توکلرک اداره‌سنده تجارت‌دن پلک کوزل آکلادقنلری وَ نفوس‌لری ده چوق اولدینی ایچوز مملکتک هر طرفه طاغیلمیشلر . کننده‌لری خریستیانلئی قبول ایتدیرن سن غره‌غوار اولدینی ادعا ایدیبورلر . بونلر دنیاده موجود خریستیانلرک الشمتصلبیاری . پاپاسلریتک اک زیاده اوکرکنکلری شی ، پرهیزه صوک درجه رعایت ایتمک . پرهیزلری لااقل سنه‌نک یدی آئی مدقچه دوام ایدیبور ، بونی اک مرم براحتیاج ایچون بیله بوزامیبورلر . پرهیز زمانی سبزه ، زیتون یاغسر کوک وَ تورو اککدن باشقه‌برشی یملک غیرقابل عفو برکناء تلقی ایدیبور . میلیوردم *** لک ترجمانی ارمنی ایدی . زوالی آدم پرهیزدن اوقدر بیتاب دوشمشدی که ، حیات‌دن امید قالمامشدی . بونکله برابر نه افندیستک امرلری ، نده دو قتوتلرک اصراری اونی ایک اوچ قاشیق آت صوبی ایچمک مجبور ایده‌مددی : حق اولومن قورتولق ایچون کننده‌بوندن باشقه‌چاره اولمادینی ده سویلندی . بونقطه‌دن ، دینلاری براز بزمکنه‌بکزیبور . فـالـحـیـقـهـ بـونـلـرـ (وـایـسـطـوـنـ) لـکـ مـذـهـبـهـ پـلـکـ یـاقـلاـشـیـورـلـرـ ، فقط ظن ایدرم ، مذهبی روملر کنندن ده او درجه فرقی دکل . بونلر ، روح القدس مادامکه آنچق بابادن یعنی اللهدن ظهور ایتشدر ، اوحالده اوغل اوکا تابصر فکرنده بولویبورلر . هننه قدر بول دیقو ، هیچ شبه‌سز ، انگلتره صرای قرالیسته یارانچ ایچون دها ۱۶۷۹ ده ارمنیلرک تناسخ جوهره اعتقادلری اولدینی سویله‌مش ایسده ، اونلرک بوکا داؤ هیچ بر فکرلری یوق . ایچلرنده روما مذهبی قبول ایدنلردن نفرت ایدیبورلر . ارهلرنده ازدواج خارق‌العاده بر طرزده . ظن ایدرم ،

دنيانك هىچچ بىرنده بونك بىكرى يوق . ارمنىلار دها پك كنج ايكن بىبرىنى آلامايه سوز ويرسيورلار، فقط، ناكاحدن آنجق اوچ كون سوگرا، يكدىكىرىنى كودىيورلار، كلين، باشندە باصيق ويوارلاق بىرسپوش اولدىنى حالدە كليسايه كوتورولىدور، سربوشك اوزرنده آياقلرىنى قىدايانىن ايسكلى بىرقىزى تولوار، پاپس نشانلى يه ، (ايستر صاغير، ايستر كوراولسون) قىزى آلامايه راضى اولوب او لمادىنىنى صورىيور . تىميرلر طبق بولىه .
 نشانلى : اوت ا دىيىه جواب وير ويرمن ، ايڭى طرفك خىصارى و دوستلىرى اوينا يارق، توركى چاغىرارق كلينى دامادك اوسيه كوتورىيورلار .
 كلين بورا يه كائجه، كلينى مندرك كوشىسىنە بىراصادىقە او طورتىيورلار . فقط هىچ كىسى كلينى دو واغنى آچىبور، بوجى زوجى بىله حاڙى دك . بو حقيقى بىكا ارمىيلردن بىچوغرى اعتراف ايمىسلەرى، بويك غريب عادە ايتانمىه .
 جقدم . از جله بونلار دن بىدىلىقانلى والدىنىك كندىسى بىرقىزە وعدا ياش اولدىقى ، او نكلە بوصورتە او لەجكىنى بىكا آغا لايارق نقل ايتىدى . فقط بويك بى ئىللە قاتلانما دنسە او لەجكىنى ، جونك كندىسىنە انتخاب ايدىلەن قىزىدە هى درلو بىچىزلىكلىك موجود او لەدىقى تامىنا سويمەدى .
 شومىلە يى او قوركىن دەشتىن تىزە ديكىز ئىن ايدرم . مكتوبم بوندىن دها شایان حىرت بىحکايە اىلە بىتىلەمەن . فقط پك معزز هىشىرمە، سزى تامىن ايدرم ، بواودرجه طوغۇر و دركە ..

* * *

راھب *** يه ، استانبول ، ۱۷ مایس ۱۷۱۸

مكتوبىكىزى آلدېقىمە پك محظوظ اولدەم . عالماه سوئالرىيكتىز غرورىمى او قشادى ؟ غروردە ، معلومكىزدر ، انسانلىك اڭ حاكم حسابىتىندەر، مع ما فيه بن، سزە جواب ويرە جىڭ بىقادارى حاڙى دك . او قىلدىس قدر بىلە رايضىي بىلسەم، هوا و بخارات حقىقە طوغۇر و مىتاهانىدە بولۇنما بىلمك اىچۈن بىنلىكتە لاقىل بى عصر او طور مالىيەم . حالبىكە

کله‌لی دها بر سنه اولمادی ، یاقینده‌ده مفارقت ایمک او زرمیم . جیاتم سرسری لکه محکوم . حیرت ایدرسکن ؛ فقط بوکا ینه بنم قدر حیرت ایدن اولاًماز . استانبولدن مفارقت او زره بولندیشی ، باب عالی حقنده سره هیچ معلومات ویرمیکی کودره رک بني تبلک ویا بوش کزمکله ، بلکه هرایکیسله اتهام ایدرسکن . سره بو خصوصه جواه : شوالیه دیقولک کتابته بر کوز کزدیریکن ، اوراده وزیرلر ، بکلربکلر ، حکومت جمهانیه وروحانیه ، سرای ضابطانی حقنده اولدیقه طوغرو معلومات وارد . بوباده اولدیقه طوغرو (خاطرات) کتابلری ده الده ایمک نکندر . کیم بیلر ، مؤرخلرده وارد . . . فقط هر کس کندی مطالعاتی ایسته دیک کی بازیور .

بر قومک عادتلری داماد کیشه بیلر ، بعضیلری ده برسیاحک مشاهداتندن قاچاکلر . فقط بو ، حکومتلر حقنده اولاًماز ، معماقیه سره حکومتلردن بحث ایته جکم ، چونکه یک هیچ برنسو سویلیه میه جکم . ترانه‌بی ، یدی قوله‌بی ده مسکوت پکه جکم . جامعلردن اوبله بحث ایتشدم ، حق اک مهملرندن برینج ده تصویر ایلشدم . فقط (جه‌مددی) نک کتابنده موجود بر خطای تصحیح ایمکدن کندبی آلام‌بی جنم . بونکله برابر بتوون سیاحلر ایمکنده اک زیاده بکمندیکم او در . کتابنده ، اسک (خالکدوان) (قاضی کوئی) دن هیچ از قلاماش دیبور . آلمانیوره دون اورایه کیتم . بر قاینه بیندم ، استانبول ایله قاضی کوئی آردنه‌سنه کی دکزی قایقله پکدم . خالکدوان الان بک بویوک ، بر قاج ده جامی وار . خریستیانلر اسک اسنه محافظه ایدیبورلر ، تورکلرده باشه بر اسم سویلیورلر . اما اونو ندم ، فقط بوده عنی اسمک بوزو لشی . اینم که اونک بو خطای رهبرندن ایلری کلش او لسه کرک . بومملکتنه پک آز قلاماسی ده خطای تصحیح ایمته مانع اولش . چونکه بود اعمالک طوغر و اولدیش برقوق دلیلرم وار . استانبول ایله خالکدوان بینته کی

دکن اوقدر لطیف کد، تورکلر ساحلارینه صيفيدلر يابدیر مثلى، اورالردن آناطولى يه وروم ايلى يه كوزل بزنظارت وار، بوراده، يانيانه يوزى متباوز ظريف سرايلار موجود. هريرده اولدېنى كېيى، بورادىدە طالع داڭما دونك اولدېنى اچجون اكڭىزلاوج طوغلو بريشانىڭ وارئلىرى باپالرىنىڭ كندىلارينه برائقىنى أوى ادارەدن عاجز بولۇنىيورلار. بوسېيدن توركىدەڭ كوزل سرايلرلە چوق كېمىدەن خراب اولدقارى كورولىبور. پەرووارادىنىدە شىيد اولان [۱] صدراعظمك سرايى كورمكى كىتىم. شەدىكى باشاھك قىزى [۲] سلطان اچجون يايلىمش؟ بوشرفه تائىل اولسایه عمرى وفا ايمىدەمش. سزە بورايى تصویر ايمىك اىستىورم. فقط بوتون ماسىعىمە رغماً سزە يىنه طوغىر و بىر فىكر حاصل ايتىدرەمە جىكمىدىن قورقىدىن اچجون جسارت ايدەميورم. سرای، دکن كنانىنده، بولۇنابىلەجڭ موقۇلارك اڭ كوزلۇنده. موقعه آغاچلىق بىرپە حاكم. جاماتى غايت واسع. قاپوجى سكزى يوز اوطة دن فضله دىدى. بوقدر بولۇندىيىنە ايمىن دكىم، اوطة لرى صاياغادم. يالكىز شۇنى دىيە بىلىرمك، مقدارى فوق العاده. ھېسى دە خارق العاده بىر زىيىتىلە مىزىن. مىزىن، يالدىز، بويانك اڭ ايجىلرى بول بول صرف ايدىلش. بىخىرلە جاملىرى انكلەرنەنڭ اڭ بىر تىخى بولۇندىن. زىنت ودبىدە مەترق، واسع و مختشم بىرايمجا طورلۇنك بوتون ژۇرتلىرىنى امىرىنە آمادە بولۇندىراجق، مختص بىر كىنجىك سرايىنده كورولە بىلەجڭ عظمت و احتشام بورادە تمايمىلە مشاهىدە اولۇنىيور. حام داۋە لرى قدر ذوقى ھېيچ بىر اوقشامادى. قارشىلىقلى اىكى حام وار، اىكىسى دە عىن طرزىدە يايلىمش. قورنەل، چىشمەل، طابانلار ھېب بىياض مىزىدەن. طاوانلىرى يالدىزلى، دیوارلار چىنى قابلى. بوداۋەلرلەنگ يانىنده اىكى صالح وار. اڭ بوكىكى بىنوع سەشكىننە. درت كوشەسندە طاواندىن صورلەك

[۱] شىيد عل پاشا.

[۲] فاطمه سلطان، بالاًخره نوشەلى ابراهىم پاشا يەتزۇرىچ ايدىلشدەر.

بیاض مردم قورنله دوکولدیکی ، اطراف کوچولک بورولله محاط کنیش بر حوضه طوبلاندینی ، بورادن بنامک بوئجه فیستیلر تشکیل ایتدیکی کورولیور . دیوارلر چیچک پارملنی شکلنه ، خارجدن اطرافیه خام اللری ، آصمعل دیکیلمش ، بونلر برشیلک قالیچه‌سی تشکیل ایدیور ، بوظریف دائره‌لری کولکه‌لندیریور . سزه مرا فکرزی جله جداً لایق دیکر دائمه‌لری ده تصویر ایدرم ؛ فقط تورک سرایلرخ تصویر ایمک هر شیدن زیاده مشکل ؛ چونکه بونلر علی‌العموم غیرمنتظم صورتده بنا ایدلش . نهجهه ، نهجناح وار . واقعاً بواسطه اساز لق نظره خوش کورونیور ، فقط تعریف اولوندینی زمان آکلاشیلامیور . بالکز شونی علاوه ایده‌م ، قیزخی کورمک کلدیکی زمان اچجون پادشاهه مخصوص اوشه ، هب صد فاقه‌لی ؛ چیوی مقامنده زمردله منین . بوراده ، دیوارلری صد و زیتون آنچی فاقه‌لی دهاب‌چوق دائره‌لروار . بعضاری چینی قابل . متعدد صوفه‌لروار ، هبی ده غایت کنیش . دیوارلرندہ کی رسملر چیچک صاقیلری ، هر درلو مشترله طولو چینی قابل . هبی ده آپلیدن . طرز ترسیملری اوقدیر اینجکه ، بونلرک بر اثر صفت اولدیقه بر درلو اینسانیلامیور . باعجلارده احتشاجه سرایلردن کری دکل . ریشل قریه‌لر ، آنچلر و حوضلر دار ، هبی ده ظریف بر آهنگ تشکیل ایدیور . بالکز هیکلر اکبیک . ایشته باقیکز ، بو ملت اویله ظن ایتدیکمز کی وحشی ایش ! تورکلرک ذوق کندی ذوقزدن آیری اولماسی بودوقک فالنتنی دلالت ایدر ؟ بجهه ، تورکلر حیاتدن استفاده‌نک یولنی بیلیورلر . عمرلرخی موسیقی‌ایله ، پاچه‌لرده ، شرابله ، ای بیکله چکریبورلر ؛ بز ایسه بیک بر اصول سیاست بولاچفر ، بالآخره تمیق ایتمه‌جکمز ویا خود موفق ده اولساق هیچ کیمسه‌یه تقدیر ایتديره میدجکمز بر فنی تدقیق ایده‌جکز دیسه قفا پاطلا دیبورز . واقعاً حک ذوقدن باشنه ، شهرت کبی ، بوندیقاتک قیمتی حقنده کی مدخل

کی ، حقيقى ذوقى رده وارد در . فقط بونلر متأثر اولق زمانه ، صحنهوابستدر .
 آکثریا انسان چالىشماست میوه سنی طوبیلامادن آنسزین اولوم ويا
 اختیارلىق باصیور . حیات بشر اوقدر قیصه کد ، انسان آنچق وقتی خوش
 چیز مکه باقی . ملاحظاتی دها ایلری کوتورمکه جارت ایده میورم .
 حتی قورقارم ، فضله بیله کیتم . فقط قلبم سزه او درجه معلومدرکد ،
 بوبابده کندیمی تأمين ایده بیلیرم ؛ و بوبابده بحالدە باشقەلنندن کوره جكم
 مناسبىز لطیفەلری سزدن اصلا بکلهم . بیلیرسکنzk که بن ، محاکمەدن
 محروم انسانلرک يادقلاری کی ، ذوق اخلاقىز لقله اصلا قارىشىدیرمام .
 مكتوبىمى بىتىرگەن سزى براز کولدىرم : بن ، بوتون علمىلە برایساق نوتون
 اولقدنسه ، بوتون جھالتىلە زنگىن برافندى اولماي ترجىح ايدرم ...

اسكىشىر ، ٧ حزيران ، ٣٣١

صوك

احمد رفيق